

FRAMLEGGNOTAT TIL FAKULTETSSTYRET

Til: Det medisinske fakultets styre

Fra: Studieseksjonen

Sakstype (O/D/V): V

Arkivsaksnr:

Vedlegg: 1

Møtedato: 17.12.2019

Sakstittel: **Unntak fra nynorsk i eksamensoppgaver ved MED**

Formål /hvorfremmes saken:

Det er behov for et fornyet vedtak om unntak fra Forskrift om målform i eksamensoppgaver § 2, slik at digitale eksamener kun tilbys på bokmål ved emner hvor undervisningsspråk er norsk. Gjeldende vedtak utgår mars 2020.

Saksframstilling:

I sak 7/15 til fakultetsstyret 3. mars 2015 vedtok Det medisinske fakultet å gjøre unntak fra forskrift om målform i eksamensoppgaver § 2, og kun tilby digitale eksamener på bokmål ved emner hvor undervisningsspråk er norsk, forutsatt at eksamensoppgavens størrelse var av et særskilt stort omfang (jf. § 3 bokstav b).

Emnene som omfattes av vedtaket har en vurderingsform med frittstående flervalgsoppgaver i sekvensielle caseoppgaver. I begge nåværende eksamenssystemer (Questionmark Perception og Inspira Assessment) finnes det ikke egnet oversettelsesverktøy som imøtekommer vårt krav om kvalitetssikring. Hvis man skulle utformet både bokmål- og nynorskversjon av eksamenssettene vil dette kreve dobbelt arbeid i alle ledd. For inngående beskrivelse av selve oversettelsesprosessen, se vedlegg.

Fakultetet har de siste årene hatt fokus på å høyne kvaliteten på eksamensoppgavene ved å benytte seg av psykometriske analyser. Av disse analysene fremgår det at presis formulering av de ulike eksamensspørsmålene er viktig for studentenes forståelse av oppgaven. En oversettelse mellom målformer av en annen person enn forfatteren av eksamensoppgaven kan gi uheldige utslag og redusert kvalitet. Fakultetet har videre arbeidet med presise tilbakemeldinger til studentene på bakgrunn av de psykometriske analysene, samt utformet et digitalt innsyn. Dette innsynssystemet vil ikke være mulig å videreføre med to språk eller målformer.

Fakultetet har vært i dialog med UiO sentralt for å få til en tilfredsstillende løsning i UiOs valgte eksamenssystem Inspira Assessment, for å dekke våre krav til kvalitetssikring, oversettelse, psykometriske data og tilleggsprogrammer vi benytter i dag. UiO og Inspira Assessment har ikke enda kunnet møte våre krav og ønsker.

Vi legger vekt på at det ikke har kommet inn klager på at eksamensoppgavene kun fremkommer på bokmål.

Alternativer:

Dersom unntaket ikke fornyes vil det bety at alle eksamener (med undervisningsspråk norsk) på medisinstudiet må utarbeides på både bokmål og nynorsk. Det er estimert en nærmest dobling av arbeidsmengde tilknyttet hver eksamen for seksjonen. Eksamenskommisjonene som utarbeider eksamensoppgaver i QP vil også få vesentlig mer arbeid, herunder korrekturlesing og kvalitetssikring av hvert enkelt spørsmål opp mot hverandre. Det er overveid om det skulle være opp til eksamenskommisjonen hvorvidt oppgavene utformes på bokmål eller nynorsk, men konklusjonen er at oppgaver kun på nynorsk vil kunne medføre negative konsekvenser og klager fra studenter som ikke behersker dette.

Viktigste konsekvenser:

Dersom unntaket ikke fornyes vil det bety en betydelig økt arbeidsmengde for seksjonen samt eksamenskommisjonene som utarbeider eksamensoppgaver i QP. Den faglige kvaliteten på eksamensoppgaver vil bli vanskelig å ivareta, ved at oppgavesettet gis på to målformer. Muligheter for feiloversetting vil være til stede, og oversetteren kan umulig gi ønsket kvalitet med mindre personen har en medisinsk bakgrunn. Ettersom presisjonen i et spørsmål er av høy betydning, og allerede nå arbeides mye med, vil en oversetting kunne føre til en total forandring av et spørsmål. Vi kan risikere at studenter på samme kull blir presentert for ulike eksamensoppgaver. Ressursutfordringen ved å skulle oversette til en annen målform vil heller ikke kunne dekkes av fakultetet med bevilgningen vi i dag mottar.

Saksgang:

Saken er tatt opp i utvidet ledermøte 15.10.2019.

Besluttende myndighet:

Fakultetsstyre

Følgende punkter ønskes diskutert:

- Kan fakultetet fortsette med sitt unntak fra Forskrift om målform i eksamensoppgaver § 2, for skriftlige digitale eksamener?

Forslag til konklusjon/oppfølging:

Det medisinske fakultetet gjør et unntak fra Forskrift om målform i eksamensoppgåver § 2 og tilbyr digitale eksamener kun på bokmål ved emner hvor undervisningsspråk er norsk. Vedtaket gjøres gjeldende for en periode inntil fem år, eller inntil forutsetninger for håndtering av språkversjoner er på plass.

1 vedlegg

VEDLEGG – Nynorsk målform i eksamensoppgaver ved Det medisinske fakultet

Eksamensregelverkets forskrift om målform

Forskrift om målform i eksamensoppgaver sier at:

§ 2. Som hovedregel skal eksamensoppgaver i andre fag enn norsk, gitt på norsk mål, ligge føre i begge målformer.

Eksamenskandidater kan få oppgåvene på bokmål eller nynorsk etter ønske.

Lærestadene kan skaffe seg oversikt over målønska til kandidatane, t.d. ved bindande val av målform ved oppmelding til eksamen.

Videre heter det at:

§ 3. Lærestaden kan gjere unntak frå reglane i § 2 første og andre ledd når

a) det er klart at alle kandidatane har ønskt same målforma

b) det gjeld særleg omfattande eksamensoppgåver

c) fagterminologi manglar eller er ukjend for kandidatane i ei målform, og det derfor kan vere fare for mistydningar.

Også elles kan lærestaden gjere unntak i særlege tilfelle, til dømes dersom særleg omfattande eksamensoppgåver må lagast på svært kort tid på grunn av nye reglar eller andre spesielle tilhøve.

§ 4. Unntak for ein eksamen kan gjelde for eit visst semester, eller for ein periode på inntil fem år.

§ 5. Vedtak om unntak må gjerast seinast tre månader før vedkommande eksamen.

Eksamenskandidater kan klage på vedtaket til Kultur- og vitenskapsdepartementet.

Klagefrist er tre veker frå vedtaket vart kunngjort.

Forskriftens § 3 sier at «Lærestaden» kan gjøre unntak fra reglene i § 2. UiO sentralt sier at det er fakultetene som vedtar slike unntak.

Vi anser § 3 b) som relevant for vår situasjon, da utarbeiding av oppgaver er svært omfattende og den administrative prosessen for å klargjøre oppgaver på nynorsk krever en nær dobling av ressursinnsatsen (selv om kun et lavt antall kandidater skal ha målformen). Unntak for regelen i § 2 kan også begrunnes ut fra «andre spesielle høve» da fakultetets system for gjennomføring av digitale eksamener ikke er fullverdig kompatibelt med to målformer på én og samme eksamen.

Arbeid med tilrettelegging for å kunne gi eksamener på flere målformer siden 2015

Eksamener i Questionmark Perception- QP (medisin og ERN2200R)

Overgang til ny versjon av Questionmark 2016: I løsningen lå en mulighet for å håndtere oversettelse via filer i xliif-formatet. Dette forutsetter a) at oversettere hos oversettelsesbyrået har nødvendig programvare og b) ledig kapasitet i perioden vi trenger å få utført oversettelsen.

Oversettelsen må utføres i 4 trinn:

1. Først må alle spørsmål eksporteres fra QP og oversendes til oversettelsesbyrået, som oversetter spørsmålene.
2. Deretter importeres oversatt spørsmål tilbake til QP

3. I neste trinn eksporteres introduksjonstekstene i fil fra QP og oversendes oversettelsesbyrået. Obs, dette må gjøres pr. assessment, dvs. at antall filer vil variere fra eksamen til eksamen. Ved små eksamener er det snakk om 4 assessments/4 filer, ved større kan man komme opp i 10-12 stk.
4. Deretter importeres oversatte tekster tilbake til QP

Prosesen er krevende idet den forutsetter koordinering av mange filer, og gitt at den tar noe tid. Eksamensarbeidet må være helt ferdigstilt før man kan gjøre dette, med tanke på eventuelle endringer som må gjøres både i bokmåls- og nynorsk-versjonen. Etter oversettelse vil det måtte settes av god tid til korrekturlesing av de to versjonene opp mot hverandre for å sikre lik kvalitet. Ettersom MCQ er korte spørsmål der studenten skal komme frem til et *single best answer*, betyr dette at flere av svaralternativene ofte er tilnærmet riktige, men kun ett er MEST riktig. Språklige justeringer vil derfor ha stor innvirkning på kvalitet og presisjon i et spørsmål.

I 2016 ble det vurdert å prøve ut ny løsning med MED1100 og / eller MED2200. I 2016 hadde kun 1 ansatt i byrået Amesto slik programvare. Vedkommende hadde ikke kapasitet til et slikt type oppdrag i perioden vi hadde behov for å få utført oversettelsen.

Det er dermed krevende logistisk sett å få plass til denne operasjonen i tillegg til oppgaveprosessen som allerede strekker seg over flere måneder, og fordi det må koordineres med oversettelsesbyrået i svært god tid. Det må vurderes om dette lar seg gjøre. Med dagens driftsmodell og sett av administrative som jobber opp mot eksamenskommissjoner, har vi i større grad klart å bli ferdig med oppgaver i god tid. Enkelte eksamener kan imidlertid være utfordrende. En mulighet er å prøve med eks. 3 eksamener som en start, og rulle ut.

I en eventuell ny versjon av Questionmark er oversettelsesmodul med xliif-formatet et tilleggsprodukt som kjøpes.

I 2016 endret Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MatNat) ved UiO retningslinjer for målformer i eksamensoppgaver. Vi vet at ved MatNat gis det dispensasjon fra å oversette til nynorsk dersom:

- Det ikke er noen oppmeldte kandidater med nynorsk målform
- Dersom eksamen er en utsatt eksamen eller konteeksamen
- Vedlegg trenger ikke oversettes (eks. bilder med tekst, tekst hentet fra andre)
- Standarden for hva som ansees som særlig omfattende eksamensoppgave er oppgavesett på min. 5 sider ren tekst, dvs. at alt over dette ansees å kunne regnes som omfattende

I 2017/2018 ble Amesto kjøpt opp eller slått Semantix nå som er hovedleverandør av oversettelsestjenester i UH-sektoren. I forbindelse med dette har vi fått nye priser og ny prismodell å forholde oss til.

Språkvask	Språklig gjennomgang av en enspråklig tekst, dvs. en allerede nynorsk-tekst.	Timespris. Ca. 490 kr. pr. time.
Oversettelse	Omsetting fra en målform til en annen.	bokmål-nynorsk er dette 1,05 kr eks. mva. pr. ord.

De andre medisinske fakultetene har samme leverandør å forholde seg til. UiT pleier ikke å oversette til nynorsk. Ved UiB pleier administrasjon og PhD-studenter å stå for oversettelsene, i tillegg til at faglærere i større grad leverer en blanding av nynorsk og bokmål. Ved NTNU gjøres all oversettelse via Semantix.

[Semantix annonserer med autorisert og ISO-sertifisert oversettelse.](#) Vi har ikke fått tilbakemelding fra NTNU på om de er fornøyd med kvaliteten på oversettelsene.

Kostnadene ser ut til å øke noe sammenlignet med da vi oversatte hos Amesto i 2014. regnskapsoversikten angir ikke om de ulike oversettelsene er for en skriftlig eksamen eller noe annet. Se vedlegg 1.

Oversikt – størrelse på ulike oppgavesett, samt kostnader ved oversettelse i dagens avtale (eks. MVA)

(MED6800 ikke med pga. inngår under nasjonal delprøve.)

Hva	Antall ord	Beregnet kostnad
5 siders notat skrifttype 11, enkel linjeavstand m/avsnitt	2 490 ord fordelt på 5 sider	2614
Eksamen MED1100, blokk 2 H15 ORD (penn- og papireksamen)	1532 ord fordelt over 9 sider (uten sensorveiledningen)	1608
Med1100, blokk 3 H18 (ORD) 4 t	5 446 over 22 sider	5 718 kr
Med2200 H18 (ORD) 5 t	6 526 ord over 23 sider	6 852 kr
MED3300, indremed./kir. H18 (ORD) 5 t	19 224 ord over 43 sider*	20 185 kr
Med3300, hud/patologi H18 (ORD) 2,5 t	4 247 ord over 14 sider	4 460 kr
MED4400 H18 (ORD) 5 t	11 325 ord over 29 sider	11 891 kr
Med4500, psy/rettsmed. H18 (ORD) 5 t	15 199 ord over 26 sider*	15 959 kr
MED4500, farmakologi H18 (ORD) 3 t	3 148 ord over 14 sider	3 305 kr
MED5700 H18 (ORD) 5 t	17 191 ord over 33 sider*	18 051 kr
<u>Sum per semester H18</u>		<u>86 421 kr</u>

Tellingen er gjort på oppgavesett uten fasitsvarene og uten sensorveiledning på kortsvaroppgaver. Alle bilder er fjernet og teksten er trukket sammen slik at sideantall tilsvarer løpende tekst/«fulle» sider. Skrifttype Arial str. 10, enkel linjeavstand.

*En del introtekst gjengis flere steder.

Det har altså ikke vært gjort noe spesielt ift. nynorsk og Questionmark i 2017/2018.

I og med at kostnaden for oversettelse uansett er større ved flervalgsoppgaver enn eks. «papireksamener» pga. størrelse med deler/sider og mange ord, kan det vurderes om en modell der det lages et engasjement for kvalitetssikring og oversettelse av oppgaver isteden, der eks. en stipendiat eller tilsvarende, med har medisinsk kompetanse, kan ta oversettelse som en del av sin stilling eller på oppdrag. Vedkommende kan da oversette oppgaver som nyproduseres og oppgaver som har vært gjenbrukt noen ganger og dermed er i gjenbruksbasen.

Eksamener i Inspira (klinisk ernæring, eksamener på bachelor- og masterprogrammene på Helsam): For emner innenfor BM søkes det pr. emne om eventuell bruk av dispensasjon fra nynorsk. Det søkes enkeltvis fordi at det skal gjøres en vurdering av behovet på den enkelte eksamen. Søknaden går til Mattias (HELSAM) / Mette (ERN).

I Inspera er det ingen løsning for oversettelse av eksamensoppgaver som er effektiv dersom man opererer med større oppgavesett. Eks. oppgavesettene i ERN1010 og ERN2300 er i samme type format som man finner på medisin, i og med at de er utviklet av Per Grøttum og Helsevitenskapelig utdanningscenter.

I Inspera vil man måtte ferdigstille oppgavesettet på bokmål først. Deretter må det tas ut en pdf med alle oppgavene (i denne pdf-en vil tekster som utgjør sensorveiledning på kortsvaroppgaver ikke følge med), pdf må konverteres til word og sendes oversettere. Når det opprettes en ny målform av oppgavesettet får man med oppgavestrukturer, bilder, interaksjoner og vedlegg men oversatt tekst limes inn på den enkelte oppgaves vignett-boks og på de ulike svaralternativene/nedtrekksmenyer.

- Vi spilte 6. februar 2018 inn et endringsønske om bedre løsning for oversettelse i Inspera. Vi har foreslått løsning med filutveksling samt egen oversetterrolle som kunne bli gitt tilgang direkte inn i basen (slik NTNUs flervalgsoppgave database har), med begrensede rettigheter til annet en oversettelse.
- Inspera har gitt tilbakemelding på at de ikke ser behovet for dette, og at å gi oversetter vanlig forfatterrolle er en løsning som omgår problemet. Dette er imidlertid ikke gunstig i forhold til sikkerhet (mulighet for at feil oppstår), og ift. at en oversetter da vil trenge kontrakt og FEIDE-tilgang for å utføre jobben. Tilbakemeldingen ble gitt Inspera mars 2018. Etter det har vi ikke hørt noe.
- Saken ble meldt opp igjen til eksamensnettverket 13. nov. 2018, med henvisning også til Språkrådets brev til oss i 2016.
- I eksamensnettverket ble saken meldt opp som en av våre topp 3-saker. Ønsket ble tatt videre i prioriteringsprosessen nasjonalt, men har ikke resultert i en prioritert endringssak.
- Status per mai 2019: Avdeling for fagstøtte (nå Seksjon for digitale tjenester) ønsker å lukke/avslutte vår innspilte sak. Det må vurderes hva vi ev. gjør videre.

Bachelor- og masterprogrammene på HELSAM: ingen emner her har oppgavesett som er vurdert som av et slikt omfang at det er uforholdsmessig mye arbeid å legge inn en oversettelse.